

„КОНКУРС ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ – 2017 г.“

Наименование на конкурса:
Конкурс за финансиране на научни изследвания – 2017 г.
Основна научна област/тематично направление, в което проектът кандидатства:
Хуманитарни науки
Допълнителни научни области/тематични направления при интердисциплинарни проекти:
Заглавие на проекта:
ЛИНГВОГЕОГРАФСКО ИЗСЛЕДВАНЕ НА ВЗАИМОВРЪЗКАТА МЕЖДУ БЪЛГАРСКАТА И ЕВРОПЕЙСКАТА ДИАЛЕКТНА ЛЕКСИКА
Базова организация:
Институт за български език "Проф. Любомир Андрейчин" при БАН – София
Партньорски организации:
Ръководител на научния колектив (академична длъжност, научна степен, име):
Проф. д-р Лучия Стефанова Антонова-Василева
Сума за изпълнение на проекта:
119 500 лв.

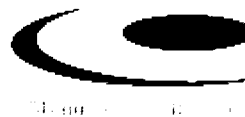

Резюме на проекта:

Проектът цели да изследва и да представи словесното богатство на българския език в контекста на езиковото многообразие на Европа на диалектно равнище.

Той е съобразен с насоките на Рамковите програми за научни изследвания и иновации "Хоризонт 2020" и „Хоризонт 2025". Водещите му приоритети са „**Високи постижения в научната област**" в част III „**Обществени предизвикателства**".

Проучването на богатството на българските народни говори е една от основните задачи пред българската наука, защото езикът е основният носител на народната култура. Той е най-важният елемент, отразяващ същността и жизнеността на националната идентичност. Настоящото изследване си поставя за задача да проучи диалектен лексикален материал от различно лексико-тематични групи, свързани с основни страни от поминъка на българина от цялата територия на българския езиков континуум. Основното внимание ще бъде насочено към лексиката свързана с основните елементи от бита и стопанска дейност – животновъдството и растениевъдството, названия на основни традиционни храни, названия на предмети от бита и дейности, свързани с традиционния поминък, названия на природни явления, свързани със стопанската дейност на човека. Лексикалният материал ще бъде анализиран в семантичен план, за да се открият ономаσιологичните особености на лексикалните единици и семантичните елементи, участващи в оформянето на названията. Ще бъде направен семантичен, морфологичен, словообразователен и фонетичен анализ на диалектния материал. Лексемите, които се подлагат на анализ, ще бъдат съпоставени с техните семантични съответствия по данни от многотомното международно издание "*Европейски лингвистичен атлас*" и архивните материали към него. В резултат от съпоставката ще бъде създаден електронен тематичен речник, който показва мястото на съответните диалектни лексеми на българския език сред диалектните лексеми със същата семантика, ексцерпирани от данните на многотомното международно издание "*Европейски лингвистичен атлас*", на публикациите и архивните материали към него. Ще бъдат открити ономаσιологичните и семасиологични паралели, успоредиците при мотивацията на различни лексеми, успоредици и различия в морфологичната и словообразователната структура, съществени фонетични явления. Ще бъдат представени лингвистични карти на отделни явления, свързани с изследването, в съпоставка с картите на ЕЛА. Осъществяването на такъв тип съпоставително проучване е актуално за открояването на мястото на българската народна лексика в контекста на разнообразните процеси на конвергенция (уеднаквяване) и дивергенция (разграничаване), които се отразяват в лексиката на езиците в Европа. В чисто лингвистично отношение българският език има особено място сред европейските езици и представлява уникален лингвистичен феномен. Той е един от първите културни езици в Европа. Развил е още през средновековието своя богата книжнина, възприемайки редица черти от културната традиция на съседните държави – при това не само в рамките на Европа, но и от редица страни от Азия и Близкия Изток. От една страна той е част от семейството на славянските езици, от друга – част от оформилия се в резултат от многовековно съжителство балкански езиков съюз, който естествено наследява някои езикови елементи още от античността на Балканите, а от трета – играе ролята на един от важните фактори за осъществяването на културния обмен между народите от Европа, Азия и Близкия Изток. Тези езикови контакти се отразяват в народното словесно богатство най-добре на диалектно равнище. Значението на работата по проекта се състои именно в установяването на оригиналните елементи и паралелите, посоките на заимстване и на обмен между българското, славянското, балканското и европейското лексикално богатство на диалектно равнище. Колективът на базовата организация, който участва в проекта, е сътрудник и съавтор на международното издание "*Европейски лингвистичен атлас*". Именно използването на богатите материали на ЕЛА правят изследването възможно и реалистично. Това е фундаментално лингвистично изследване,

което е тясно свързано с европейските приоритети в областта на хуманитарните науки и обществените политики – проучването и съхраняването на единството и културното многообразие на Европа.

Същевременно проектът има и важно национално значение, тъй като в процеса на проучване и анализ на диалектен материал ще бъдат актуализирани знанията за българските диалекти в областта на Родопите в границите на България и в Северна Гърция. Подборът на тази диалектна област като централна в изследването е свързан с нейната представителност от гледна точка на запазването на старинните особености на диалектната реч, на връзката и със солунския диалект и най-стария писмен славянски език (езикът на Кирил и Методий) в лексикално отношение, както и по други диалектни особености. Това ще допринесе за затвърдяването на истината за единството на населението от този район в езиково и етническо отношение и за доказването на неговата българска етническа принадлежност.

За тази цел резултатите от изследването ще бъдат публикувани на сайта на ИБЕ, както и в други научни издания, ще бъдат споделени в изданията на Института за лингвистика при Румънската академия на науките, както и на симпозиумите на Международния комитет на ЕЛА.

Разпределение на сумата по проекта между базовата организация и партньорите

Организация: Институт за български език "Проф. Любомир Андрейчин" при БАН – София (базова организация)

Сума: 119 500 лв.

Организация:

Сума:

Организация:

Сума:

Организация:

Сума:

Обща сума за изпълнение на проекта:

Членове на научния колектив

Организации/участници¹	Бележка²	Подпис³
Базова организация:		
Институт за български език "Проф. Любомир Андрейчин" при Българската академия на науките		
Ръководител на научния колектив		
проф. д-р Лучия Стефанова Антонова-Василева		
Участници:		
доц. д-р Ана Иванова Кочева-Лафеджиева доц. д-р Илияна Генчева Гаравалова Кремена Каменова Дюлгерова - докторант при ИБЕ Чужди учени, с които колективът работи по съвместен проект по ЕБР "Европейски лингвистичен атлас": проф. д-р Николае Сараманду проф. д-р Мануела Невачи	ДО ЧУ ЧУ	
Партньорска организация:		
Участници:		
Партньорска организация:		
Участници:		
Партньорска организация:		
Участници:		